

Aantekeningen over Nederlandse Diptera

door

H. J. G. MEUFFELS

Sedert het verschijnen van DE MEIJERE's „Naamlijst" (DE MEIJERE, 1939) zijn over weinig Diptera-groepen nieuwe gegevens bekend geworden. Nog het beste zijn we geïnformeerd over groepen als Tipulidae (subf. Tipulinae), Cecidomyiidae, Stratiomyidae, Tabanidae, Rhagionidae, Asilidae, Bombyliidae, Syrphidae, Conopidae en Hippoboscidae. Gaat men zich bezighouden met andere groepen (waarbij het veelal moeilijk is om geschikte literatuur te vinden), dan blijkt de Nederlandse fauna vaak zeer slecht bekend te zijn. Nu ik bv. twee jaar lang speciale aandacht geschonken heb aan de Dolichopodidae, kan ik reeds een vijftiental soorten toevoegen aan de Nederlandse lijst (dit hoop ik te zijner tijd te doen in een apart artikel over Dolichopodidae).

Hier volgen enige aantekeningen over vermeldenswaardige vangsten door mij of door anderen in de afgelopen jaren gedaan.

TIPULIDAE

Ctenophora pectinicornis L.: St. Michielsgestel, 30.V.1957, ♀ (W. KNIPPENBERG).

Ctenophora flaveolata F.: Loon op Zand, 30.IV.1954, ♂ en ♀ (W. KNIPPENBERG).

Tipula (Acutipula) maxima Poda: Elsloo, 28.V.1969, ♀.

STRATIOMYIDAE

Beris morrisoni Dale: na de eerder (MEUFFELS, 1967) vermelde vangst weer een ♂ te Elsloo, 19.VII.1969.

Microchrysa cyaneiventris Zett.: Elsloo, 31.V.1968, ♀; 27.VII.1968, ♂; 21.VIII.1968, ♂; 14.VII.1969, ♀; Geulle, 13.VII.1969, ♂.

Oxycera leonina Pz.: Elsloo, 4.VII.1967, ♀; 5.VIII.1968, ♀; 19.VII.1969, ♀.

Oxycera pulchella Mg.: Elsloo, 7.VII.1968, ♀; Geulle, 1.VII.1969, ♂.

Oxycera formosa Wied.: Geulle, 1.VII.1969, ♂; Elsloo, 17.VII.1969, ♂.

Oxycera pardalina Mg.: Geulle, 1.VII.1969, ♂; 13.VII.1969, vijf ♀ ♀.

De twee laatstgenoemde soorten zijn zeer zeldzaam: aan VAN DER GOOT (1959) waren van *O. formosa* drie en was van *O. pardalina* slechts één exemplaar bekend. (N.B.: bij het gebruiken van zijn tabel dient men te bedenken, dat alleen de ♀ ♀ daarmee op naam te brengen zijn).

Neopachygaster orbitalis Wahlbg., nieuw voor de fauna: Elsloo, 19.VII.1969, ♀ op een omgevallen boomstam. Deze soort lijkt door zijn glasheldere vleugels op *Praomyia leachi* Curt. en door zijn zwarte femora op *Pachygaster atra* Pz., verschilt echter van beide soorten duidelijk door het profiel van de kop: van terzijde gezien is de kop bij *N. orbitalis* nl. veel hoger dan breed, terwijl de sprieten boven het midden van het oog zijn ingeplant. De soort is verbreid over Noord- en West-Europa met inbegrip van Engeland.

BOMBYLIIDAE

Anthrax anthrax Schrank: Maastricht, 18.VI.1969 (J. DUMOULIN).

EMPIDIDAE

Leptopeza ruficollis Mg. (= *flavipes* Mg.): een ♀ van de var. *unicolor* Strobl te Elsloo, 17.V.1967.

Oedalea holmgreni Zett.: nieuw voor de fauna: Elsloo, 18.V.1966, ♂.

Oedalea tibialis Macq., nieuw voor de fauna: Elsloo, 27.VII.1968, ♂; 2.VII.1969, ♀. Een soort die lang voor een synoniem van *O. flavipes* Zett. gegolden heeft, maar ervan te onderscheiden is door de scherpgepunte stylus aan het derde sprietlid (deze stylus is plomp bij de echte *O. flavipes*, van welke soort ik een ♂ bezit: Brunssumerheide, 15.VI.1969).

Rhamphomyia (Aclonempis) longipes Mg., nieuw voor de fauna: Elsloo, 30.VI.1969, ♂. Gemakkelijk te herkennen aan het sterk verdikte en beborstelde eerste tarslid van poot 3 en aan de vorm van de genitalia.

Hilara quadrivittata Mg., nieuw voor de fauna: De Biesbosch, 14.V.1967, ♂ en ♀ (B. VAN AARTSEN).

Hilara brevistyla Collin, nieuw voor de fauna: Elsloo, 15.V.1967, ♀.

Hilara rejecta Collin, nieuw voor de fauna: Elsloo, 10.VII.1968, twee ♂♂.

Clinocera (Kowarzia) bipunctata Hal., nieuw voor de fauna: Elsloo, 14.VII.1969, twee ♂♂ en twee ♀♀ in het spatwater van een klein watervalletje.

Onze kennis van de Nederlandse Empididenfauna is nog zeer beperkt; COLLIN (1961) vermeldt 354 soorten voor Engeland; DE MEIJERE (1939) vermeldt in zijn „Naamlijst” slechts 181 Nederlandse soorten!

PLATYPEZIDAE

Callomyia amoena Mg.: Glimmen, 21.V.1968, ♀ (B. VAN AARTSEN); Geulle, 13.VII.1969, ♂.

SYRPHIDAE

Platycheirus tarsalis Schumm.: Elsloo, 26.IV.1968, negen ♂♂ en twee ♀♀; 3.V.1968, zes ♂♂; 23.V.1968, ♀; 30.IV.1969, drie ♂♂.

Scaeva (Lapposyrphus) lapponica Zett.: Echt (Doort), 1.VI.1968, ♂.

Metasyrphus (Posthosyrphus) arcuatus Fall. (sensu COE): Swalmen, 5.IV.1965, ♀ (det. VAN DER GOOT en COE).

Melangyna lasiophthalma Zett.: Swalmen (Groenewoud), 30.III.1965, één ♂ zes ♀♀; 8.IV.1969, drie ♂♂ en zes ♀♀; Swalmen (Boukoul), 7.IV.1969, drie ♂♂ en zes ♀♀.

Melangyna quadrimaculata Verr.: Swalmen (Boukoul), 7.IV.1969, ♀; Swalmen (Groenewoud), 8.IV.1969, ♀.

Melangyna barbifrons Mg.: Swalmen (Groenewoud), 8.IV.1969, ♀.

Sphaerophoria rueppelli Wied.: Elsloo, 3.VIII.1967, een ♂ in mijn tuin.

Parapenium flavitarse Mg.: Elsloo, 31.V.1968, ♀.

Neocnemodon latitarsis Egg.: Swalmen (Boukoul), 26.VIII.1960, ♂.

Cheilosia maculata Fall.: Elsloo, 28.V.1969, twee ♂♂.

Cheilosia antiqua Mg.: Elsloo, 30.IV.1969, twee ♂♂ en één ♀.

Cheilosia nasutula Beck.: van de eerder (MEUFFELS, 1967) door mij vermelde exemplaren van deze soort bleken bij controle van de determinaties door COE alle ♀♀ te behoren tot *C. nigripes* Mg.; de ♂♂ waren correct gedetermineerd.

Chrysogaster (Orthonevra) nobilis Fall.: Geulle, 8.VI.1969, ♂.

Chrysogaster (Orthonevra) brevicornis Lw.: Elsloo, 28.V.1969, twee ♂♂.

Brachyopa scutellaris R.-D.: Elsloo, 26.IV.1968, drie ♂♂; 27.IV.1968, twee ♂♂; 21.V.1969, zeven ♂♂ en drie ♀♀.

Brachyopa pilosa Coll.: Elsloo, 26.IV.1968, ♀.

Neoscasia dispar Mg.: Ospelse Peel, 20.V.1967, ♀.

Neoscasia aenea Mg.: Elsloo, 19.VI.1968, ♀.

Xylota tarda Mg.: Elsloo, 7.VI.1969, ♂; 30.VI.1969, ♂.

Penthesilea ranunculi Pz.: Berg en Dal, 7.V.1961, ♀ (N. C. v. d. VLIET).

CONOPIDAE

Conops vesicularis L.: Heumensoord, 13.V.1961, ♂ (N. C. v. d. VLIET); Groesbeek, 20.V.1962, ♀ (N. C. v. d. VLIET).

LONCHAEIDAE

Setisquamalonchaea setisquama Czerny, nieuw voor de fauna: Elsloo, 9.V.1967, ♂. Het Nederlandse Lonchaeidenmateriaal zal herzien moeten worden aan de hand van de monografie van MORGE (1963).

SPHAEROCERIDAE

Leptocera (Limosina) antennata Duda, nieuw voor de fauna: Elsloo, 17.VII.1969, één exemplaar.

MILICHIIDAE

Meoneura flavifacies Collin, nieuw voor de fauna: Elsloo, 5.VIII.1968, ♂.

EPHYDRIDAE

Ochthera mantis Deg.: was in aantal te vinden bij een poeltje in een oude zandgroeve bij het landgoed „De Hamert” te Arcen, 5-8.VIII.1969.

CHLOROPIDAE

Anthracophaga strigula F.: Elsloo, 9.V.1967, ♀; 27.IV.1968, ♀. Deze soort werd als nieuw voor de fauna opgegeven door KABOS (1959) uit Zuid-Limburg.

ANTHOMYIIDAE

SCATOPHAGINAE

Spaziphora fascipes Beck.: De Biesbosch, 14.V.1967, ♂ (B. VAN AARTSEN).

ANTHOMYIINAE

Pegomya virginea Mg.: Elsloo, 7.VI.1969, ♂.

Pegomya schineri Schnabl: Elsloo, 28.VII.1966, ♂.

Pegomya setaria Mg.: Elsloo, 28.V.1969, ♂.

Pegomya fulgens Mg.: Blaricum, 18.X.1966, ♀ (B. VAN AARTSEN).

Eustalomyia vittipes Zett., nieuw voor de fauna.: Elsloo, 22.VII.1968, ♀. Een ook in de rest van Europa zeer zeldzame soort.

MUSCIDAE

Spanochaeta dorsalis v. Ros.: Elsloo, 27.VII.1968; 17.VII.1969, ♀.

Hebecnema affinis Malloch, nieuw voor de fauna: Elsloo, 26.IV.1968, ♂.

Fannia ornata Mg.: Elsloo, 17.VII.1967, ♀.

Fannia coracina Lw., nieuw voor de fauna: Geulle, 30.VII.1968, ♂ (B. VAN AARTSEN); Geulle, 15.VI.1969, ♂.

Coelomyia mollissima Hal. (= *spathulata* Zett.): Elsloo, 26.IV.1968, ♀; 30.IV.1969, twee ♂ ♂; 21.V.1969, twee ♀ ♀.

Piezura graminicola Zett. (= *pardalina* Rond.), nieuw voor de fauna: Elsloo, 10.VII.1966, ♂ en ♀; 27.VIII.1967, ♀; 19.VI.1968, twee ♂ ♂.

Platycoenosia mikii Strobl: Geulle, 13.VII.1969, vier ♂ ♂ en één ♀.

Hydrotaea militaris Mg., nieuw voor de fauna: Elsloo, 15.V.1967, ♂; 4.VI.1967, twee ♀♀; 28.V.1969, ♂ en ♀; 30.VI.1969, ♂.

Hydrotaea velutina R.-D.: Geulle, 15.VI.1969, vier ♂♂.

Lasioops (Alloeostylus) diaphanus Wied.: Elsloo, 19.VII.1969, ♀.

Dialyta halterata Stein, nieuw voor de fauna: Elsloo, 15.V.1967, ♂; 13.VIII.1969, ♂.

Pararicia pabulorum Fall.: St. Michielsgestel, Beekvliet, 9.X.1953, ♀ (W. KNIPPENBERG); Assel, 10.X.1968, ♂ (B. VAN AARTSEN); Arcen, „De Hamert”, 4.VIII.1969, ♀.

TACHINIDAE

Alophorella obesa F.: Arcen, „De Hamert”, 5.VIII.1969, ♂ bij het Heerenven.

Tachina grossa L.: Schaasbergen, 11.VII.1967, ♂ (B. VAN AARTSEN).

Summary

Records of some rarer species of Diptera from the Netherlands. New to the Netherlands fauna are: *Neopachygaster orbitalis* Wahlbg. (Stratiomyidae), *Oedalea holmgreni* Zett., *Oedalea tibialis* Macq., *Rhamphomyia (Aclonempis) longipes* Mg., *Hilara quadrivittata* Mg., *Hilara brevistyla* Coll., *Hilara rejecta* Coll., *Clinocera (Kowarzia) bipunctata* Hal. (Empididae), *Setisquamalonchaea setisquama* Czerny (Lonchaeidae), *Leptocera (Limosina) antennata* Duda (Sphaeroceridae), *Meoneura flavifacies* Coll. (Milichiidae), *Eustalomyia vittipes* Zett. (Anthomyiidae), *Hebecnema affinis* Malloch, *Fannia coracina* Lw., *Piezura graminicola* Zett., *Hydrotaea militaris* Mg. and *Dialyta halterata* Stein (Muscidae).

Literatuur

COLLIN, J. E., 1961, British Flies, Empididae. Cambridge, University Press.

GOOT, V. VAN DER, 1959, Wapenvliegen-Tabel, uitgave van de N.J.N.

KABOS, W. J., 1959, Dipterologische onderzoekingen in graslanden. *Ent. Ber., Amst.* 19: 207—210.

MEIJERE, J. C. H. DE, 1939, Naamlijst van Nederlandsche Diptera, afgesloten 1 april 1939. *Tijdschr. Ent.* 82: 137—174.

MEUFFELS, H. J. G., 1967, Aantekeningen over Diptera uit Limburg, *Publies natuurb. Genoot. Limburg*, reeks XVII: 27—30.

MORGE, G., 1963, Die Lonchaeidae und Pallopteridae Österreichs und der angrenzenden Gebiete. Eine Revision auf der Grundlage der Linzer Sammlungen und anderer österreichischer Kollektionen. 1. Teil: Die Lonchaeidae, in: *Naturk. Jb. Stadt Linz* 1963: 123—312.

Elsloo — LBG., M. de Ruyterstraat 17.

Bestrijding van vraat in collecties. Museumkeverlarven hield ik tot nog toe uit mijn vliederverzameling met paradichloorbenzol, een goed preventief middel, zolang de dozen vrij van larven zijn. Komen ze er toch in, dan is het een bekend feit dat ook paradichloorbenzol niets meer uithaalt. Om ze dan toch kwijt te raken is er een eenvoudige manier: Van een Vapona-strip sneed ik stukjes van ongeveer 2×2 cm. af en legde die in de „besmette” dozen. Het duurde niet lang of ik kon de dode larven oprapen. Even effectief als eenvoudig dus!

D. F. CUPEDO, Jacob Canisstraat 7, Nijmegen.